

ORGANIZIRANI ŽELEZNIČAR

LETO II.

Izhaja dvakrat
na mesec.
Naročnina četrt-
letno 12 dinarjev.Uredništvo in
upravnništvo :Ljubljana,
Turjaški trg 2
kamor naj se tudi
pošiljajo rokopisi.

Štev. 20.

SVOJE ZAHTEVE UVELJAVIJO ŽELEZNIČARJI LE V ENOTNI, RAZREDNO - ZAVEDNI ORGANIZACIJI.

Pozdravljeni!

V nedeljo se zberejo v Ljubljani delegatje skoro vseh železničarskih organizacij, ki stoje na stališču razrednega boja, na skupen kongres, da izvrše veliko delo zedinjenja železniškega proletariata Jugoslavije.

Kaka trpka ironija, da mora govoriti proletariati v Jugoslaviji še danes o zedinjenju in prirejanju zedinjevalne kongrese?! Ali se proletariati Jugoslavije ni zedinil v novemburu leta 1918? Ne! Mi živimo v samih paradoksih. Imenujemo svojo državo Jugoslavijo in pišemo jo za državo Srbov, Hrvatov in Slovencev. In medtem, ko zahteva naša buržuazija v tej državi najstrožji in najokorelejši centralizem, ne dovoljuje proletariatu centralistično organiziranih strokovnih organizacij. O, logično je to in prelogično: buržuazija rabi centralizem zase, da je močnejša, silnejša v svoji ofenzivi proti proletariatu in uporablja vsa sredstva, da proletariati razdeli, ker razdeljen je slab in neodporen. Ona ovira njegove enotne organizacije, da se ji ne more braniti pri izkoriščanju. O, da bi že hoteli in mogli to kruto resnico uvideti vsi delavci in vse delavke naše širne države!

Zato bo ta nedelja zgodovinski dan za železniški proletariati Jugoslavije, zakaj prepričani smo, da vsi vi, železniški trpini, ki prihajate z juga in vztoka Jugoslavije, prinašate v svojih središčih vročo željo po prepotrebnosti enotnosti železničarjev v vsej Jugoslaviji. Prepričani smo, da prihajate k nam kot bojevniki k bojevnikom in da znate ceniti pomen sklenjene bojne falange, strnjene vrste in zato vam kliče železniški proletariati Slovenije: Pozdravljeni, bratje v razrednem boju!

Goli slučaj je, da se zbira ta kongres ravno v beli Ljubljani, kjer je železniški proletariati občutil leta 1920 najobčutnejši udarec. Goli slučaj je, da se sestaja ta kongres ravno v tistem mestu, kjer so bile najprej poškopljene ulice z železničarsko krvjo. Bridki so ti spomini za nas, toda ravno kri teh nedolžnih žrtv nas opominja na to, da moramo strniti svoje vrste in se združiti v enotno organizacijo. Samo resnično enotna in močna železničarska organizacija lahko vzdrži v krutem boju z modernim kapitalom.

Sodruzi železničarji!

Nas čakajo velike in težke naloge. Skoro vse naše, v težkih bojih pridobljene pravice so zopet na tleh. Protokol sporazuma je bil pohojen v aprilu 1920 in od tedaj je šlo bliskoma navzdol. Naša službena pragmatika je med najbolj reakcionarnimi v Evropi. Zavarovanje za starost in onemoglost dejansko ne obstoji. Naši penzionisti umirajo od gladi. Naša bolniška blagajna je v rokah nacionalistov in delodajalca. Naše delovne razmere so nadvse težke in naše plače mizerne. Poleg tega pa je železniško osebje še po ogromni večini ali še popolnoma neorganizirano ali pa organizirano v nam sovražnih taborih. Najti bo treba torej predvsem pot, kako priversti vsaj večino železniškega osebja v enotno železničarsko organizacijo in potem taktiko, ki nam bo pomagala stopnjema zopet pridobiti, kar smo izgubili, da bomo mogli zopet živeti človeku podobno življenje.

Prihajamo na ta kongres s trdno voljo, da strnemo svoje vrste v silno falango enotne organizacije. Kos kruha je potreba vseh in za ta kos kruha moramo nastopati enotno. Tu mora veljati brezpogojna proletarska zvestoba in solidarnost, ker edino v tej je naša rešitev!

Toda vladati pa mora proletarski demokratizem, ki se mu mora vsakdo neizogibno vkloniti, ker brez tega je organizacija nemogoča.

In v tem znamenju, dragi sodruzi, nam bodite

prav prisrčno pozdravljeni!

Rad. Željer:

U eri novog doba!

Ako se osvrnemo samo nekoliko godina unatrag, na život železničara, odmah dobijemo jasno sliko o tome, kakove su sve torture i inkvizicije morali da prodju železničari kroz to vreme. Sijaset okružnica, naredaba i odredaba ugledalo je svijetla, kojima se postiglo samo to, da je železničar danas najsvirepije ispaštava železničar do ruba propasti. Od tog doba reakcija stalno caruje, a železničar se svadja na pukog i pokornog roba. Otpuštanja, globe, premještanja, psovke i ine šikanacije najgore vrsti stalno su nas bile. Plata, koju smo i još je uvijek dobivamo, ne dosiže ni za najnužnije živčne namirnice, a da o odjeći i obući ni ne govorim. Zlo, da ne može biti gore.

Godinama već bje nas zlo i pritišće nas kao mora. Mirno mogu reći, da danas najsvirepije ispaštava železničar. Svi drugi nalaze se u nekom boljem položaju. Ovu svirepost nad žele-

zničarima omogućili su i pothranili su je u velikoj mjeri i naši vjani nacionalisti, koje poznajemo pod imenom zvezara i narodnih železničara. Neću reći, da je i kriva raja, koja je zalutala u njihove redove: ona je nesvijesna. Krivi su vodje njihovih, koji su u najviše slučajeva upravo ona lica, koja tu svirepost nad železničarima provodjaju. Protiv njih mi smo dužni voditi stalnu i nemilosrdno borbu, i dužni smo isto tako raditi na tome, da železničarsku raju oslobodimo svakog upliva sa njihove strane. Toj zmi moramo uništiti tijelo, ako se već glave ne može. U velikoj mjeri tome stanju su krivi i oni železničari, koji su neorganizirani i stoje po strani. I ove moramo u buduće onemogućiti tako, da ih privedemo u organizaciju, u naše redove.

Sve u jedno, nama se nameće jedan težak rad i veliki zadatak. U vršenju tog zadatka mi moramo tražiti način i mogućnost, da se pokažu i vidni rezultati. Jedan od vidnijih rezultata tog rada je i Ujedinjenje, koje se

oživotvoruje 24. i 25. o. m. u Ljubljani. Neka Kongres sretno svrši, jedan dobar dio našeg zadatka obaljen je.

Oči svijui svijesnih železničara uperene so na ovaj Kongres i oni očekuju, da će svi njegovi učesnici biti na visini svojeg historičkog zadatka. Ujedinjenje treba da se izvrši. Svaki protivnik Ujedinjenja treba da bude najoštrije ugušen. Ujedinjenjem stičemo snagu, a snagom bolji položaj i pošteniji život. Sa sretnim savršetkom ovog Kongresa ulazimo u eru novog doba. Živio Kongres!

Sisak, 13. okt. 1925.

Željezničar.

Kakšne naj bodo delavske strokovne organizacije?

(Dopis.)

Na svetu imamo dva povsem si nasprotna razreda. Na eni strani imamo kapitalistični razred, kateri živi na račun delavskega razreda. Čim bolj je delavski razred brezpraven, čim manj pravic in svobode ima, tem lažje ga kapitalisti obvladajo. Zato stremijo oni za tem, da bi bil delavec kolikor mogoče brezpraven in brezsvoboden. V glavnem pa skrbijo cni za to, da je delavec razkropljen. Oni se dobro zavedajo pregovora, ki pravi: razdružuj in vladal boš. Oni dobro vedo, da bojo živeli na račun delavnega ljudstva samo toliko časa, dokler ne bo dobil moči, da bi se osvobodil. Te pa ne bo dobil toliko časa, dokler se ne bo združil. Na drugi strani pa je delavski razred, kateri stremi za tem, da bi si tembolj zboljšal svoje slabo stanje. Da bi si priboril od kapitala mu cdvzete pravice. In da bi bil enako praven. Zato se bje med tema dvema razredoma boj. In ta boj imenujemo razredni boj. Vsaka prava delavska strokovna organizacija pa se mora ravno tako boriti za zboljšanje delavskega položaja. Se mora boriti za delavske pravice. Zato se mora boriti proti delavskim izkoriščevalcem. Zato morajo biti naše strokovne organizacije razredno bojne. Dobijo se pa ljudje, posebno med železničarji jih je precej, ki pravijo: »Železničarji smo stan sami zase. Mi imamo druge interese, ko delavstvo drugih strok. Zato se moramo boriti mi zase v naših stanovskih organizacijah. Drugi delavci pa naj se borijo tudi sami za svoje pravice«. Železničarji od najzadnjega delavca, pa do ravnatelja na generalni direkciji so vsi en stan. In ena stanovska organizacija združuje vse te, in hoče zastopati interes vseh. Da pa nimajo vsi ti železničarji enakih interesov, mislim, da mi bo vsak priznal. Kajti en nižji železniški uradnik in uslužbenec stremi za tem, da bi si svoje slabo stanje čim bolj zboljšal. Medtem ko višje železniško uradništvo gleda na to, kje si bo železniška uprava več pridobila na račun nižjega osebja. Torej imamo tudi v železniškem stanu kakor skoraj v vseh drugih stanovih dva razreda. Na eni strani je nižji uradnik in drugi nižji uslužbenec in delavec. Ti spadajo k delavskemu razredu. Na drugi strani pa visoko uradništvo, katero je zastopnik kapitala. Dvema gospodoma pa nobeden ne more služiti. Če služi Bogu, ne more ob enem služiti tudi hudiču. Tako tudi nobena organizacija ne more služiti dvema nasprotnima razredoma. Če služi delavskemu razredu, ne more ob enem služiti tudi kapitalističnemu. In ravno tako ne obratno. Kajti ena delavska or-

ganizacija se bori za delavske pravice. Mora se torej boriti proti kapitalu. Kakor hitro pa se bori proti kapitalu, pa postane razredno bojna. V resnici pa imajo železničarji nekoliko drugačne interese kot delavstvo drugih strok. Imajo pa tudi celo vrsto skupnih interesov z drugimi delavci. Zato morajo imeti železničarji tudi svoje strokovne organizacije, katere naj zastopajo v prvi vrsti vprašanja, katera se tičejo železničarjev. Vprašanja pa, katera se tičejo celokupnega delavstva, pa morajo reševati skupno z drugimi organizacijami. Tudi kapitalisti so si med sabo v marsičem nasprotni. Tudi oni nimajo povsem enakih interesov. Toda kadar se gre proti delavskemu razredu, pozabijo na vse njih nasprotstvo in nastopajo složno. Zato tudi delavca ne smejo ločiti ista mala nasprotstva, katera so med njimi. In mora nastopiti složno proti složnemu sovražniku, ne samo industrijalni, temveč tudi duševni in poljedelski. Delavci vseh ver in vseh narodnosti imajo enega in istega izkoriščevalca. Vsi imajo eden in isti cilj. Zato se morajo tudi skupno boriti za dosego tega. So pa nekateri, ki pravijo, da strokovne organizacije morajo biti politično nevtralne, one ne smejo biti na nobeni politični podlagi. Kaj pa je ena politična stranka? Ena politična stranka ni nič drugega, kot zastopnica interesov enega ali drugega razreda. Pod demokratsko stranko razumemo zastopane interese bančnega in industrijalnega kapitala. Slovenska ljudska stranka in druge kmetijske stranke pa zastopajo v večji meri agrarni kapital. Pod delavsko stranko pa razumemo zastopane interese delavnega ljudstva, ker se bori prava delavska stranka za zboljšanje delavskih interesov. In ker je njen cilj osvoboditev delavstva izpod kapitala, zastopa ravno iste interese kot delavske strokovne organizacije. Samo to je razloček med njimi, da morajo strokovne organizacije v prvi vrsti reševati delavska vprašanja iste stroke. Šele vprašanja, katera se tičejo celokupnega delavstva, morajo reševati skupno z drugimi delavskimi organizacijami. Kajti kakor hitro se dotakne ena delavska organizacija vprašanja, kateri je v interesu celokupnega delavstva, je to že politično vprašanje. Teh imamo zelo veliko. In sicer takih, preko katerih ne more iti nobena prava delavska strokovna organizacija. Kakor hitro pa se jih dotakne, izstopi iz politične nevtalnosti. Zato so politično nevtalne stanovske organizacije samo orožje kapitala, s katerim se delavca odteguje od razrednega boja. In se ga s tem napravi nezmožnega za vsak odpor proti njegovemu izkoriščevalcu kapitalu. Edino naša rešitev so razredno bojne organizacije, katere združujejo celokupno delavstvo pod zastavo sloge in bratstva. In ga s tem napravijo sposobnega za boj za človeške pravice, katere jim krati kapital. Delavstvo se mora zavedati, da bo njegova osvoboditev le delo njega samega.

Progovni delavec.

Kongres ujedinjenja delavskega strokovnega pokreta.

V Delavskem domu v Beogradu se je vršil od 10. do 12. oktobra 1925 kongres delavskega sindikalnega ujedinjenja. Ker stojimo tik pred kongresom ujedinjenja železničarskih organizacij, je potrebno, da o poteku kongresa ujedinjenja delavskega strokovnega pokreta bolj natančno poročamo.

Kongres se je začel v soboto 10. oktobra

v prisotnosti 108 polномоćnih delegatov, ki so zastopali organizacije GRS in CRSOJ, Savez bankarjev in Združene železničarske organizacije. Poleg krajev iz Slovenije (Maribor, Zagorje, Jesenice, Ljubljana itd.) so prišli še delegati iz Zagreba, Broda, Osijeka, Novoga Sada, Samobora, Subotice, St. Bečejaja, Vl. Kikinde, Vel. Bečkerek, Vinkovcev, Indrije, Bjelišča, Dryara, Sarajeva, Splita, Teslića, Palanke, Niša, Vršaca, Zaječara, Beograda, Užice, Knježevaca, Valjeva, Varesa ter še iz mnogo drugih krajev. Železničarske organizacije so poslale poleg iz Slovenije svoje polномоćne delegate še iz Zagreba (za Hrvatsko), Sarajeva (za Bosno in Hercegovino), iz Niša in iz Beograda.

Dnevni red kongresa je bil:

1. Ujedinjenje sindikatov:
  - a) ekonomski, socialni in politični položaj delavskega razreda ter potreba ujedinjenja — referenta s. B. Krekić in J. Petaković;
  - b) mednarodne zveze ujedinjenega sindikalnega pokreta;
  - c) odnošaji sindikalnega delavskega pokreta do politike in političnih strank (J. Jakšić);
  - d) organizacija (statut) centralne sindikalne instance (V. Haramina).
2. Volitev uprave.
3. Tarifna in štrajkaška politika (S. Stančkovič).
4. Gospodarska in socialna politika, zakonska zaštita delavcev (V. Pfajfer).
5. Izvedba ujedinjenja po savezih (D. Bukvić).

V soboto so bili podani referati k prvi točki dnevnega reda. Kongres je otvoril s. Lukes Pavičević, ki je v govoru podaril, da spremlja delo današnjega kongresa celokupno delavstvo, ki se dobro zaveda, da od tega kongresa zavisi njegov napredek in pridobivanje pravic, ki jih bomo mogli doseči le s popolnim sindikalnim ujedinjenjem. Pripomnil je še, da en del CRSOJ na današnjem kongresu ni zastopan, da pa je treba ujedinjenje stvoriti tako, da bo pristop omogočen vsem, ki mislijo pošteno in resno.

Sodrug Krekić je nato v daljšem govoru orisal celokupen položaj v naši državi in konstatiral, da se nahaja naša država v stadiju gospodarske konsolidacije, da je trgovska bilanca lansko leto postala aktivna, da se obični vedno večji dotok denarja v banke. Vendar kljub vsemu poboljšanju in konsolidaciji pa se položaj delavstva ne le ni še nič poboljšal, ampak se delavstvu odveznajo dan za dnem stare pravice ter si je buržoazija enotna v tem, da je treba ukiniti in revidirati socialno zakonodajo, zmanjšati delavske plače, podaljšati delovni čas ter čim več davčnih bremen naprtiti na hrbet delavcem.

Kljub temu pa nekaterim osebam še ni resno do ujedinjenja ter ga skušajo na razne načine zavlačevati. Mi pa smo preprčani, da se sindikalno razcepljen delavski razred ne bo mogel ubraniti napadom od strani kapitala, katerega vedno hujše napade bo mogel odbiti le ujedinjen delavski pokret. Različno politično prepričanje ne more biti ovira strokovnem ujedinjenju, ker v sindikatu, v organizaciji, v delavnici smo vsi le delavci. Ki se moramo enako boriti proti delodajalcu. Pet let smo se pljuvali in teptali drug drugega ter tako trosili naše moči v veselje kapitalistu, sedaj mora biti temu konec. Mi hočemo in bomo stvorili ujedinjen delavski pokret, razrednobojeven v okviru sindikata; ta pokret mora biti demokratičen, to je, da se v razrednem pokretu mora zaslišati mišljenje vsakega poideca. Ali ko ima vsakdo pravico, da odkrito pove in zastopa svoje mnenje, vendar pa nikdo nima pravice, da terorizira zajednico. Kar večina odloči, mora biti sveto. Manjšina ima pravo kritike v okviru pravil ter more delati na to, da si na prihodnjem kongresu pridobi večino.

Mi sprejememo vedno organizacijsko edinstvo, a fronte ne sprejememo. Mesto enotne fronte (katero nekateri žele in iz katere naj bi se šle podaljšem času izvedlo ujedinjenje) stvorimo takoj organizacijsko ujedinjenje.

To ujedinjenje pa se ne sme izvesti na bazi kapitulacije (od ene ali druge strani). En del je bil prej vezan na to, drugi na drugo politično stranko, vse te vezi je treba sedaj prekiniti in stvoriti sindikalni pokret na bazi partijske neodvisnosti.

Za njim je pozdravil kongres s. Čobal imenom Delavskih zbornic, nakar je referiral s. Petaković, ki v svojem govoru slika potek pogajanj med GRS in CRSOJ ter ugotavlja, da se more stvoriti ujedinjenje le, ako obe strani izločita vse, kar nas je do sedaj ločilo, ter ugotavlja, da so nezavisni sindikati nezavisni ter da te nezavisnosti od njih ni treba šele zahtevati.

Na žalost je po naši deklaraciji, poslani GRS, manjšina CRSOJ smatrala, da ta akcijski odbor, ki je bil stvorjen, ne daje popolne garancije za čestito ujedinjenje ter se je nam (zastopnikom CRSO) očitala kapitulacija. In sicer kapitulacija v tem, da se hočemo priključiti socialistični partiji, da smo se odrekli predhodnih enotnih akcij in da hočemo poleg akcijskega tudi duhovno ujedinjenje.

Mi odgovarjamo na to, da mora biti naš sindikalni pokret partijsko nezavisen, da nečemo le enotnih akcij, ampak popolno ujedinjenje, ki mora biti tudi duhovno.

Čudim se, da drugi del CRSO ne proži roké drug drugemu in stori enotnosti, ker v naših sindikatih (levih in desnih) ni razlik v naših nalogah. Kar se tiče internacionalnih vez, bomo rešili našo pripadnost na današnjem kongresu tako, kot ta odgovarja interesom sindikalnega pokreta. Zločin je, ako danes dovoljujemo, da sta dva sodruga v istem položaju in v isti delavnici razdvojena. Danes moramo stvoriti edinstveno močan delavski pokret, ki bo zavezal val kapitala.

J. Jakšić je za tem poudarjal, da moramo

dobro razmotriti vse odloke, ki naj jih sprejme kongres, ker se moramo zavedati, da naši nasprotniki trde, da obstoje za tem kongresom strankarske tendence. Ta kongres ne sme biti eksperiment, odloki ne smejo biti le slučaj. Vršimo ujedinjenje iz starih razcepljenih delov. Vprašanje odnosa do političnih partij je bil glavni vzrok razcepu. Ne smemo biti konservativni, ampak moramo upoštevati nove razmere, študirati položaj, razmere in psihologijo delavca ter po teh prilikah reševati delavski pokret.

Delavski pokret je leta 1920 dovršil prvo fazo svojega razvitka, ki je bila fanatična, a obenem primitivna. Prve epohe so bile skoro povsod završene s katastrofo — tako tudi pri nas leta 1920. Po tej katastrofi so hoteli socialisti in komunisti formirati delavski pokret na stari osnovi, kar pa ni uspelo ne enim ne drugim, ker so bile stare firme popolno kompromitirane. Celo oni delavci, ki so bili pred letom 1920 fanatiki, so šli nato celo v buržoazne partije in dobili s tem legitimitacijo, da so pljuvali na socialistične in komunistične dogme. Socializem kot komunizem sta bila kompromitirana pred delavstvom ter je šla večina delavstva v različne buržoazne stranke kot »Kanonenfutter« in tako padla na najnižji politični nivo. Kaj storiti?

Ustvariti moramo nekaj delavski pokret in sicer na osnovi razmerja delavca proti delodajalcem. Kljub razcepu se delavci razredno bude, skupno štrajkajo in tendenca boja med kapitalom in delavstvom prihaja vedno bolj med delavstvo. Tak pokret bo delavce stopnjema zopet pripeljal do socialističnega prepričanja, ki pa bo sigurno drugačno kot ono pred vojno, bo modernejše. Pokret mora biti strankarsko nezavisen, vendar ne more pustiti ob strani raznih političnih vprašanj (socialna zakonodaja, osebnosti delavnik, razne pragmatike itd.), ki se ne rešujejo s štrajki, ampak pred parlamentom. Sindikalni pokret pri nas ne more prevzeti funkcije politične stranke, (ki obstoja iz 20 strank) in se tudi ne dela tukaj za ustvarjanje nove politične partije, kar je treba odločno pobijati. Edinstvo delavskega pokreta bo izvrševalo zelo močan vpliv na strankarsko odločevanje delavcev. Skupna strokovna borba bo vzbudila v delavcih zahtevo po skupni politični partiji.

Ujedinjeni pokret mora najti način in pota, da se v celi državi stori le en sindikalni pokret, da združi i delovne grupe s klerikalno ali nacionalno firmo. Ko se bo to zgodilo, zgube meščanske stranke sleherno pravo na snovanje svojih strokovnih organizacij za reševanje tarifnih pokretov.

Politika in taktika naj se uravnava po srednjem razpoloženju ujedinjene delavske mase. Delavski pokret imej za merilo svoje mu delu — delavca. Ne smemo se bati, da bo šel ta pokret na krivo pot. Imamo zaupanje v razredna nasprotstva in v razvitek, ki vodi delavski razred sigurno na razredni poti.

Kot zadnji referent je nastopil s. Haramina, ki je razpravljaval o statusu in internacionalnih vezah. Ustvariti moramo okvir za bodoče delo, ki ne sme biti prazen. V kapitalističnem razredu imajo razne saveze obrtnikov, industrijev, trgovcev, ki pa vsi delajo po enotnih direktivah ter skupno sklepajo o zaščiti svojih interesov. Tudi mi moramo povezati razne delavske skupine v eno telo, da zamoremo zastopati interese delavskega razreda. Mi težimo za centralistično organizacijo, a moramo pri osnovanju te upoštevati razmere, ki zaenkrat ne pripuščajo popolnega centralizma. Vsi naši posredni strokovni sindikati so včlanjeni v svojih strokovnih internacionalah, kjer morajo biti, ker predstavljajo razredni pokret. Vsi strokovni sindikati naj ostanejo še nadalje v svojih strokovnih internacionalah.

Ujedinjeni savez naj se imenuje: Ujedinjeni delavski sindikalni savez Jugoslavije v Beogradu, katerega naloge so:

1. ustvariti močen in enoten sindikalni pokret,
2. voditi sindikalne in razredne akcije splošnega interesa za delavski razred,
3. pomagati svojim organizacijam pri izvedbi njih akcij za zaščito ekonomskih interesov njihovih članov,
4. ustanoviti centralni stavkovni fond, iz katerega bo materialno podpiral vse stavke onih organizacij, ki izpolnjujejo določbe pravilnika o centralnem stavkovnem fondu,
5. podpirati ujedinjenje lokalnih pokrajinskih sindikatov v centralistične saveze za celo državo,
6. predstavljati svoje organizacije pred državnimi oblastmi in prožiti moralno in pravno pomoč članom svojih organizacij,
7. obrzdati neposredno in preko svojih sekretariatov vezi z delavskimi zbornicami,
8. voditi potem z šolov konferenc in prosvetnih sekcij agitacijo za ojačenje sindikalnih organizacij in delavskega pokreta sploh in tako povečati zavest v razrednem boju.

Popoldne je delala 12 članska komisija skupno z akcijskim odborom ter je predelala resolucije in statut URSSJ, katero delo je trajalo pozno v večer.

V nedeljo se je dopoldne kongres nadaljeval, prečitate so se resolucije, nakar se je pričela dolgotrajna debata, v katero so posegli sodrugi raznih organizacij iz vseh krajev države. Okoli 11. ure dopoldne se je prešlo na glasovanje o ujedinjenju in sprejemu resolucij in statuta ter se je glasovalo poimensko; glasovalo je za ujedinjenje vseh 106 prisotnih delegatov, medtem ko so bili ostali zadržani. Vsi prisotni so pozdravili ujedinjenje z velikim navdušenjem.

Takoj zatem se je vršil shod, kjer so nastopali govorniki iz Sarajeva, Novoga Sada, Ljubljane in Zagreba ter zastopnik grafičarjev, ki je obžaloval, da na kongresu niso zastopani polnoštevilni delegati grafičarjev, kateri žele v vseh delavcih ujedinjenje, ki

ga pa nočejo nekateri njihovi vodilni faktori, a masa grafičarjev bo šla preko njih in se v najkrajšem času ujedinila. Prebrana je bila tudi izjava 200 beograjskih grafičarjev za takojšno ujedinjenje.

Popoldne je komisija zopet sestavljala predlog kandidatne liste za upravo ujedinjenega radniškega sindikalnega saveza.

✓ pondeljek je kongres prešel na drugo točko dnevnega reda — k volitvi nove uprave za bodoča tri leta ter je bila soglasno izvoljena naslednja uprava:

- Pavičević Luka, Beograd,
- Stanković Stojan, Beograd,
- Krekić Bogdan, Beograd,
- Bukvić Dragutin, Beograd,
- Bračinae Dragutin, Beograd,
- Grojić Milan, Beograd,
- Kotur Sima, Beograd,
- Jakšić Jova, Sarajevo,
- Petrović Radivoj, Novi Sad,
- Svetek Franc, Ljubljana,
- Haramina Vilim, Zagreb,
- Petaković Janko, Beograd,
- Petejan Josip, Maribor,
- Kumšić Adolf, Zagreb,
- Krušić Ivan, Trbovlje,
- Stanko Jurij, Ljubljana,
- Raušer Franjo, Sarajevo,
- Čurić Bogoljub, Sarajevo,
- Sladek Eduard,
- Goger Anton, Subotica,
- Pfeifer Vladimir, Zagreb.

Financijska kontrola: Dokić Milan, Beograd, Beranek Vjekoslav, Jeslič, Rozina Djuro.

Nato se je prešlo k tretji točki: Tarifna i štrajkaška politika — referent Stojan Stanković. K tej točki dnevnega reda je bila po debati sprejeta daljša resolucija, katero vsled važnosti prinesemo v priložni številki. Nato so se obrzali še ostali referati ter so v debato posegli sodrugi iz raznih krajev. Oficialni del kongresa je bil zaključen v pondeljek v terek pa je zasedal novo izvoljeni centralni odbor, ki je sprejel in določil direktive in taktiko za čim uspešnejše delo.

Pred kongresom.

Vsem železničarjem in podružnicam stavimo v smislu okrožnice št. 8 v vednost in stavljenje predlogov projekte resolucij k posameznim točkam dnevnega reda »kongresa ujedinjenja železničarskih organizacij«.

Dolžnost vseh podružnic in odsekov je, da skličejo sestanke, razmotrijo in prediskutirajo vse projekte, stavijo svoje izmenjevalne predloge ali samostojne resolucije, da pridejo tako res pripravljene na kongres, katerega zaključki naj bodo enodušen izraz celokupnega razredno zavednega proletarijata Jugoslavije.

Ker iz nekaterih krajev nismo še dobili odgovora na okrožnico št. 8, naročamo prizadetim, da takoj odgovore.

Centralni odbor.

Projekt resolucije k točki 4. dnevnega reda.

UJEDINJENJE ŽELEZNIČARSKIH RAZREDNIH ORGANIZACIJ.

Da bi se moralni in materijalni položaj železničarjev izboljšal, je prva potreba, da si železničarji zgradijo in ojačijo svojo razredno strokovno (sindikalno) organizacijo. Da bi dosegli to, je neobhodno potrebno, da se vse postoječe razcepljene železničarske organizacije zjedini, da bi tako prenehala medsebojna konkurenčna borba in se ustvarila enotna železničarska organizacija, katera bi zbrala vse do sedaj razmetane železničarske energije ter bila zbirališče železničarskih uslužbencev in delavcev vseh kategorij.

Uvidevši te potrebe, železničarske organizacije, in to: »Savez železničara Jugoslavije«, »Železničarska strokovna in pravovarstvena organizacija«, »Društvo Sprevodnik«, »Splošna železničarska organizacija Maribor«, »Prometna-zveza Ljubljana«, »Savez radnika metalne industrije i obrta Jugoslavije« (Sekcija železničara) ter »Savez saobračajnih in transportnih radnika i službenika« iz Niša, izjavljajo da so pripravljene svoje posebne organizacije likvidirati in se združiti v »Ujedinjeni strokovni savez železničarjev Jugoslavije« z začasnim sedežem v Ljubljani.

Uvidevši ogromno škodo današnje razcepljenosti železničarjev na več organizacij in potrebo, da se ustvari popolno Ujedinjenje vseh železničarskih organizacij, se obvežejo, da čim prej skličejo svoje likvidacijske kongrese in najpozneje do 30. decembra 1925 podajo o tem poročilo, na današnjem kongresu izvoljeni Upravi »Ujedinjenega strokovnega saveza železničarjev Jugoslavije«.

Dolžnost »Ujedinjenega strokovnega saveza železničarjev Jugoslavije« je:

da brani moralne in materijalne interese vseh železničarskih delavcev in nastavljenec;

da bi v tem uspel, mora zbrati v svoje vrste vse železničarje brez ozira na čim in kategorijo, a istočasno da vodi nepriazanesljivo borbo proti vsem onim ljudem in organizacijam, ki bi delale proti edinstvu. Ujedinjena stoji na temelju verske, strankarske in nacionalne neodvisnosti in v katero, kot tako, lahko pristopijo vsi železničarji vseh narodnosti, ver in strankarskega prepričanja.

Projekt resolucije k 6. točki dnevnega reda.

AKCIJA IN TAKTIKA.

I.

Internacionalna reakcija, ki se je leta 1920 začela po celem svetu, traja še dalje, neprestano ogrožavajuč vse delavske pridobitve, priborjene 1918 in 1919. V to reakcijo je zagazila med prvimi Jugoslavija in se najprej lotila železničarjev. V tem cilju je provociran štrajk 1920, da bi ta izgovor lahko poslužil kot »povod« za kurz preganjanja železničarjev in za teptanje njihovih starih pravic. Nove pridobitve s tem niso prišle do izraza — ker so jugoslovenski železničarji stalno v položaju defenzive, t. j. v odbrani tistih pravic, katere so imeli preje, a katere se na vse mogoče načine izigrava.

Vsled tega je položaj naših železničarjev postal v dveh ozirih slabši:

a) ker so se jim z zakonom in z načinom postopanja proti njim teptala in odvezla vsa njihova dosedanja prava in

b) ker jim je poslabšan materijalni položaj, kot posledica silnega naraščanja draginje in vsled nevidljivosti merodajnih, da bi popravili položaj železničarjev.

II.

Na podlagi takega položaja celokupnega železničarskega osebja se postavlja pred Ujedinjeno strokovno zvezo železničarjev Jugoslavije kot najaktualnejša zadača in dolžnost:

1. Da se povede akcija za materijalno izboljšanje celokupnemu železničarskemu osebju, katero se mora povišati sorazmerno s povišanjem draginje. Za osnovo te borbe naj služi kulturna in fiziološka potreba železničarja brez in z rodbino.

2. Da se povede akcija za novo modernejšo pragmatiko, ustvarjeno na podlagi polne ravnopravnosti delavcev in delodajalcev in popolne garancije uživanja vseh državljskih svobod za celokupno železničarsko osebje.

III.

Da je položaj naših železničarjev padel takó nizko in da je reakcija lahko popolno uspevala v svojih nakanah, leži veliki del krivice tudi na železničarjih samih. Neorganizirani in razredno nezavedni pač niso niti mogli nekaj drugega doživeti. Položaj onih železničarjev in delavcev v svetu, kateri je dober in zadovoljujoč, ni ustvarjen slučajno vsled kakšne dobre volje delodajalcev, nego je postal tak ravno radi sistematične akcije razredne borbe, ki je šla skzi različne faze.

Tudi položaj naših železničarjev se noče prej popraviti, dokler oni ne bodo čvrsto organizirani in svoji edini razredno borbeni organizaciji, kakor so edino in borbeno organizirani tudi železničarji v drugih deželah; in dokler v svoji takšni organizaciji ne bodo pripravljene nositi tudi najtežje žrtve v borbi za boljše življenje. To zato, ker boljše življenje ni odvisno od nobene milosti, nego se ono izvojuje le s požrtvalno borbo.

Zato naj bo najprva dolžnost vseh železničarjev v tej državi, da se strnejo in organizirajo v vrste enotnega in Ujedinjenega strokovnega saveza železničarjev Jugoslavije, kateri si stavlja za največjo nalogo, da z razrednim bojem, računajoč stalno z vsemi elementi, s katerimi se v ti in v takšni borbi mora računati, popravi sedanji težki položaj železničarjev.

IV.

Kongres nalaga Upravi Ujedinjenega strokovnega saveza železničarjev Jugoslavije, da skrbi stalno za položaj celokupnega železničarskega osebja in podzema korake, da bi se njegov položaj popravil.

Vse akcije, katere bi podvezla Upra-

va, se morajo stalno opirati le na one sile, s katerimi bo razpolagala ujedinjena organizacija in ki so samo v njej zastopane in katere morajo biti v soglasju z mišljenjem in razpoloženjem članstva organizacije. Za vse akcije, katere bi Uprava nameravala podvzeti, a so širšega značaja, je Uprava dolžna, da predhodno išče odobrenje potom izvanredno sklicanega kongresa.

Upravi se stavlja v dolžnost, da stalno dela in skrbi za tem, da potom shodov in tiska vpliva na duhovno dviganje članstva organizacije, ker bo samo tako članstvo imelo moč zadovoljiti vse zadeve, ki se stavlajo na nje.

Nacionalne in internacionalne veze; projekt resolucije k 7. točki dnevnega reda.

Da bo zamogel doseči v svojih namerah čim boljše in večje uspehe za zaščito življenja, zdravja in pravic vseh železničarjev v Jugoslaviji, bo moral »Ujedinjeni strokovni savez železničarja Jugoslavije« održavati čim tesnejše veze z ostalimi delavskimi organizacijami in organizacijami nameščencev v celi državi, katere so si postavile kot svoj cilj popravljanje (zboljšanje) položaja delavskega razreda potom sindikata borbe, da bo tako, porabljač izkustva in moč teh organizacij, v svojih nastopih za koristi železničarjev, dosegel čim večje uspehe. Pri sodelovanju s temi organizacijami je dolžnost železničarjev, da pomagajo pri splošnem materialnem in kulturnem dvigu delavskega razreda v državi.

Vsled tega vstopi »Ujedinjeni strokovni savez železničarja Jugoslavije« v sklep »Ujedinjena delavskega sindikalnega saveza Jugoslavije« ter prizna kot obvezne njegove statute in zaključke.

Istočasno mora »Ujedinjeni strokovni savez železničarja Jugoslavije« spremenjati položaj železničarjev po vsem svetu, da zamore čim uspešneje ščititi in zastopati interese železničarjev v naši državi. Zato mora paziti na delo in uspehe železničarskih organizacij v drugih državah, da zamore vporabiti njih izkustva. V doseg tega vstopa »Ujedinjeni strokovni savez železničarjev Jugoslavije« v »Internacionalno transportno federacijo«, v kateri so zastopane železničarske organizacije vsega sveta, priznavajoč za obvezne njene statute in odloke.

Projekt resolucije k točki 8. dnevnega reda.

POLOŽAJ IN POTREBE ŽELEZNIČAR-SKEGA OSOBJA.

a) Dočim se materijalni in moralni položaj delavcev in nameščencev v privatnih podjetjih regulira z obojestranskim sporazumom med svobodnimi delavskonameščenskimi in delodajalskimi organizacijami v vidu kolektivnih dogovorov, kateri se v slučaju sprememb prilagodevajo novim potrebam, se položaj železničarjev regulira z enostranskimi odredbami delodajalcev, Ministarstva Saobračaja in Direkciji. To dokazuje, da so železničarjem odvzete in pogažene vse ustavne in zakonske državljanske in delavske pravice, a oni sami so postavljeni v položaj podrejenih sužnjev, kateri morajo samo ubogati in delati, nimajo pa pravice, da odločajo o svoji usodi. S tem je moralni položaj železničarjev ponižan in jim vsiljena borba za ustavno in zakonska prava, katere uživa delavski razred v naši zemlji kot celota: da so ravnopravni s svojim delodajalcem in da o svoji usodi soodločajo.

b) Gazeč z odredbami in pragmatiko moralna prava železničarjev, ta pragmatika železničarjev ni niti materijelno zadovoljila. In dasi dnevnic in plače delavcev in nameščencev v vseh drugih podjetjih dajejo približno kulturni in fiziološki minimum za ekistenza ne-oženjenih in oženjenih, in so kljub temu za eno tretjino manjše od navadnih predvojnih dnevnic in plač, so pa plače in dnevnic železničarskih nastavljenecv in delavcev občutno manjše od plače in dnevnic delavcev in nastavljenecv v vseh drugih privatnih podjetjih. To velja posebno za vse nižje imenovane in za celokupno delavsko osebje na železnici. Tak materijalen položaj povzroča fizično in kulturno degeneracijo železničarjev, kar pomeni splošno nacionalno škodo, kakor tudi produkcijsko škodo, ker fizički zlomljen železničar ne more biti tako produktiven kot oni, ki bi bil od-

govarjajoče preskrbljen. Da se ta položaj spremeni, je dolžnost »Ujedinjena strokovnega saveza železničarjev Jugoslavije«:

Da s svojim delom vpliva, kako bi se plače celokupnega železničarskega osebja povišale v sorazmerju kulturnih in fizioloških potreb ne-oženjenih in oženjenih; da vpliva na sprejetje novega zakona o prometnem osebju, s katerim bodo osebju garantirana tista prava, katere uživa železničarsko osebje v ostalih kulturnih zemljah, da vpliva na sprejetje Pravilnika za delavsko osebje, s katerim bo to osebje preskrbljeno z vsemi onimi pravicami, katere že uživajo drugi delavci.

STROKOVNI VESTNIK.

Naše intervencije v Beogradu.

1. Izplačilo 20% dodatka za eksekutivno službo.

Direkcija državnih železnic Ljubljana je zadnje čase ustavila izplačilo 20% dodatka za eksekutivno službo vsemu nastavljenemu osebju, kar je seveda proti odredbam zakona. Ker intervencije na direkciji ne pomagajo dosti, smo poslali posebnega delegata v Beograd, kjer je predložil generalnemu direktorju naslednjo predstavko:

Zakon o državnem pomožnem osebju čl. 26. veli: »Vse eksekutivno osebje na progi: prometno, mašinsko in osebje za vzdrževanje proge dobiva za čas službe na progi še dodatek za težjo in naporenjo službo v iznosu 20% njihove osnovne in položajne plače.

Ta dodatek prejema tudi neregulirano osebje, kadar vrši to službo.«

Kljub izrecni in jasni določbi tega člena direkcija v Ljubljani ne izplača 20% dodatka nastavljenemu osebju, ki je zaposleno v eksekutivni službi. Ker je to stališče direkcije krivično, naj naroči Generalna direkcija ljubljanski direkciji, da izpolni predpise člena 26. citiranega zakona ter izplača 20% dodatek redno tudi nastavljenemu osebju.»

Generalni direktor se je začudil ter izjavil, da je stališče ljubljanske direkcije napačno in da 20% dodatek pripada tudi nastavljenemu osebju za čas, ko vrši eksekutivno službo. Izdal bo tozadevno naši direkciji nalogo.

2. Zvišanje kilometražne pri tovornih vlakih in dovolitev zaračunanja premika.

Že nad pol leta se vlečejo intervencije za ti dve točki, dobijo se vedno obljube, ki pa jih uprava ne izpolni.

Na našo tozadevno intervencijo je generalni direktor izjavil, da je korektura pravilnika v teh dveh členih že gotova in da bo v kratkem uveljavljena. (Bojimo se, da se ne bo to uveljavljenje zopet zavleklo za par mesecev. Vlakospremno osebje je večnih obljub že sito! Op. ur.)

3. Ukinjenje nočnih doklad.

Generalna direkcija je s pravilnikom o sporednih prihodnostih dovolila zaračunavanje nočnih doklad prometnemu osebju, ki vrši nočno (težjo in naporno) službo, čez par mesecev pa je prišla na to, da nočna doklada ne pristoja onemu osebju, ki prejema kilometražo ter je faktično ustavila zaračunavanje kilometražo skoro vsemu postajno-prometnemu osebju.

Že svoječasno smo opozarjali na dejstvo, da naj dobi kilometražo le vozno osebje, ostalo osebje pa, ki je pri premiku zaposleno, pa naj dobi premikalne doklade. V tem smislu smo zahtevali popravilo pravilnika in uvedbo premikalnih doklad v iznosu Din 400.—, Din 350.— in Din 300.— mesečno. Na našo intervencijo glede izplačila nočnih doklad se je postavil generalni direktor Ilič na stališče, da zamore vsak uslužbenec prejemanje eno doklado, nikakor pa ne dveh.

O neumestnosti tega stališča bomo mogli generalnega direktorja prepričati le, ako bomo zadosti močni, ker ako bomo dopustili kratenje naših pravic eno za drugo brez vsakega odpora, bomo postali v kratkem popolnoma brezpravni sužnji.

Progovni obhodniki.

Progovni obhodniki proge Špilje—Rakek—Zidani most—Brežice si dovoljujejo vprašati slavno direkcijo v Ljubljani, kaj je z našim obnim pavšalom; katerega še do danes nismo dobili izplačanega. Gospodje, zganite se vendar enkrat in dajte si omehčati Vaša trda srca ter izplačajte, kar nam je z zakonom priznano. Vemo prav dobro, da ako bi moral eden od gospodov na direkciji taka pota vse noči in dneve, v vročini in mrazu, v dežju in snegu, v blisku in grmenju, po samoti, ponoči, 15 do 20 km proge prehoditi, pa ne prehoditi, ampak kamenje razbijati s svojimi že tako raztrganimi čevlji, bi si ta prvo noč proklete zaračunal svojo pot! A mi ubogi progovni obhodniki pa ne dobimo ne za čevlje, ne za hrano, ki prebijemo na progi celih 16 ur, mokri smo vsaki dan do kože, pa nisimo niti toliko prosti, da bi se posušili, pa hajdi napol mokri, napol suhi zopet v službo! Gospodje, kdaj nam boste skrajšali službo in podaljšali prostost? Čudno se nam zdi, da v Ljubljani in na drugih velikih postajah ima vsak vratar, ki stoji pri kaki ograji, 12 urno službo s 24 urnim odmorom. Gospodje pri gradbenem odelanju pa nam nečemo priznati osemurnika! Pa zakaj? Zato, ker še nikoli ni nobeden vršil službe na progi, medtem ko imajo gospodje pri prometu že malo več smisla, zato, ker je vsak kolikor toliko službo vršil in poskusil, kaj je služba podnevi in kaj je služba ponoči. Mi pa moramo vršiti službo dan in noč, nepretrgoma. Nadalje Vas vprašamo: Gospodje, zakaj nismo dobili 1. oktobra klisurskih doklad izplačanih? Ali nam mislite tudi to vzeti, kar ste že začeli izplačevati? Kje so telefonske in zatvorniške doklade, ki so priznane vsem progovnim čuvajem že od 1. aprila 1925, pa do danes še nihče ni videl niti ene pare od tega?

Ponavljamo še enkrat na vse odločilne faktorje na direkciji, bodite pravični napram svojim podložnim! Ako Vi zahtevate od svojih podložnih, da se natančno vršijo Vaše odredbe, prosimo, bodite tudi Vi natančni in nam dajte, kar nam po zakonu pripada.

Progovni obhodnik.

Konferenca postajnega osebja.

V nedeljo dne 11. oktobra 1925 se je vršila v Ljubljani konferenca postajnega osebja, na kateri so bile zastopane kategorije premikalnega, kretniškega osebja, blokovnikov, postajnih paznikov, prožnih čuvajev itd. iz Logatca, Borovnice, Ljubljane, Zaloga, Zidanega mosta, Celja, Grobelnega, Maribora, Novega mesta, Dravograda, Brežic in drugih, vsega skupaj 80 sodrugov.

Za predsednika je bil izvoljen s. Mikec, zapisnikar s. Frangeš.

Dnevni red je bil, kakor je bil že objavljen v prejšnji številki in sicer:

1. Nova službena pragmatika.
2. Naše postranske prihodnosti.
3. Razno.

K prvi točki, h kateri je s. Bahun govoril glede nove pragmatike, ki jo zato hočejo obveljaviti, ker se kapitalistom noče, da bi izplačali železničarjem zaostanek in diferenco od 1. oktobra 1923, a se ji zdi koristno in primerno, da rajše razveljavi svoj prejšnji zakon o državno-prometnem osebju ter uveljavi še reaktivnejši zakon, da odvzame zadnje pravice.

Nastala je živahna in dolga debata, v kateri se je vse izražalo z ogorčenostjo proti novi reaktivnejši in starinski deloma iz stare Avstrije vzeti pragmatiki. Krpati to pragmatiko pomeni iti po poti žutih organizacij, ki stavijo svoje predloge in tako svojemu članstvu zasujejo oči s peskom, svojim pokroviteljem kapitalistom pa tako povedo, da se strinjajo z vsemi poslabšanji. Zato prizadeto osebje energično protestira proti novemu osnutku pragmatike, ki vzame železničarjem vse pravice ter jih vrže zopet med neeksekutivno osebje s 30. leti službe, dasi mora biti vsem poznano, da ravno premikalno in kretniško osebje je izpostavljeno največjim nevarnostim ter malokateri od teh uživa pokojnino po dovršenju službi.

Ta načrt konferenca odločno zavrača ter zahteva anketo, na kateri naj sodelujejo naši zaupniki in sestavijo načrt, ki bo odgovarjal našim delovnim pogo-

jam, ne pa da destavljajo načrt razni visoki gospodje v ministruvstvu.

Konferenca obenem predlaga, naj se izvoli komisija pri vsaki kategoriji, ki naj poda centrali svoje predloge, tam se pa naj vpostavi eksekutiva, ki izdela osnutek zakona. Nato naj se vrše shodi po vseh večjih postajah.

Izvolila se je komisija iz 10 oseb, ki bo izdelala svoje predloge.

Ker je bilo treba na vlak, se je konferenca pri tej točki zaključila in se bo glede ostalih vprašanj v kratkem nadaljevala.

Sekcija vlakospremnega osebja.

Na podlagi sklepov konference vlakospremnega osebja v Ljubljani dne 27. septembra 1925, se je vršila 1. oktobra 1925 pri direkciji intervencija, kjer je načelnik saobračajnega oddelka obljubil, da bo posamezne točke obravnaval pri direkciji seji.

Kar se tiče premika ter povišanje kilometražne je izjavil, da se na tem dela in da bo sprememba v kratkem uveljavljena. (Isto je izjavil tudi generalni direktor Ilič, da je sprememba pravilnika, kolikor se tiče kilometražne, že izvršena. Op. ur.)

Glede rezerve v turnusu pa stoji načelnik saobračajnega oddelka odločno na stališču, da ostane brezpogojno v turnusu.

Glede kasarn bo ponovno ukrenil potrebne korake, da se v kasarnah napravi red in uvede čistota. (Tu opozarjamo vse člane vlakospremnike, da vsak nared v kasarnah vpišejo v prijavne knjige in obenem navedejo tozadevna poročila. Sekcija.)

Glede službene obleke je pravilnik uveljavljen in po njem ne pripada činovnikom III. službene obleke v naturi. Odločno pa izjavlja, da se stara že odnošana obleka, ki jo mora nižje osebje (zvanikični itd.) vrniti, ko preteče nosilna doba, pod nobenim pogojem ne bo podeljevala zaviračem. (Na vsak način pa bomo morali pri novi izdelavi pravilnika o službeni obleki podvzeti vse korake, da se te krivice osebju popravijo.)

Glede sestave činov bo ostal dosednji sistem, to je, da se čin odloča po terminih, ko je kdo položil izpit. Radi tega opozarjamo podružnice, ker so se v nekaterih krajih (Novo mesto itd.) godile nepravilnosti, da nam to takoj sporoče. Najprvo pa naj v tem smislu intervenirajo pri svojem načelniku, ako pa ta ne bo zadeve v lastnem delokrogu uredil, nam sporočite.

Glede dodelitve pisarniških potrebščin je direkcija že odredila, da se razdeljuje med osebje in tudi med vlakospremno.

Popolnoma pa se strinja tudi z našo vlogo glede čiščenja službenih voz in pravno zavornih utic. Na vlakospremnem osebju je ležeče, da se bo službene vozove enako čistilo kot osebne, kakor se po predpisih tudi mora ter naj radi tega nerednosti prijavljajo. Za zavorne utice pa smo predlagali češki sistem, da naj se vsi vozovi, ko pridejo v popravilo, na zavornih uticah popravijo kljuke, (ki naj se uvedejo mesto peres) in zmanjšajo primerno okenca, ker so sedaj po navadi itak vse šipe razbite.

Dne 10. in 12. oktobra 1925 pa se je vršil širši sestanek odseka vlakospremnega osebja v prvi vrsti glede nove pragmatike. Osebje je zavzelo naslednje stališče:

1. Vlakospremno osebje soglasno zavrača v celoti novi osnutek, ker je še veliko bolj reaktivnejši kot današnji.

2. Odsek vlakospremnega osebja zahteva od centrale, da pozove vse ostale kategorije nastavljenecv, da se skupno podamo v boj za novo moderno pragmatiko. Sestavi naj se poseben odbor, ki naj izdela po sistemu švicarske, nemškoavstrijske in češke pragmatike res modern osnutek, ki naj ga zastopa na mercajnih mestih ter izposluje anketo, na kateri naj sodelujejo le aktivni uslužbenci.

3. Zahtevamo, da ministruvstvo razpiše volitve v personalno komisijo, ki bo edina legitimna zastopnica pri izdelavi nove železničarske pragmatike in obenem edina prava zastopnica osebja napram upravi.

4. Po celi državi naj se vrše protestni shodi, na katerih naj se sprejmejo enotne resolucije, ki se naj po posebni dele-

gaciji pošljejo direkcijam in generalni direkaciji ter ministrstvu.

Osobje bo stalo kompaktno za svojimi zahtevami ter je pripravljeno energično se boriti za svoje pravice.

Odsek vlakospremnega osobja.

Nekoliko o položaju profesionistov in delavcev v delavnici in kurilnici gorenjski kolodvor.

Zadnji čas se opaža pri nas neka grupa agentov, kateri imajo nalog od neke strani, da sodruge zasledujejo in pripovedujejo, da pri delu niso marljivi, da agitirajo in druge take čedne denunciacije. Nasprotno je pa ravno res, da ti agentje samo šepetajo in motijo delavce pri delu in agitirajo proti razredno-bojevni organizaciji. Tudi naša vabila za sestanek, ki jih prilepimo, da s tem obvestimo sodruge, nekatere zelo bole in če le morejo, jih strgajo. Mi nasprotno, smo pa toliko lojalni, da pustimo vsakemu svojo voljo in vabila, ki jih ti ljudje nabijajo, pustimo lepo pri miru. Saj vemo, da vsak se zdravi tam, kjer ga čevlji žuli. Nas razredno zavedne žulijo z vsemi svojimi odredbami, ki nam jemljejo in krajšajo naše pravice, a one, agente buržuazije pa žuli čevlji na potuhjenosti in se zato prilizujejo.

Vse to jim ne pomaga nič, ker mi vsi iz kurilnice in delavnice poznamo, kam pes taci moli in se zato organiziramo v svoji organizaciji, to je »Strokovni in pravovarstveni«, ki zares ščiti interese delavcev. Sedaj, ko stojimo pred kongresom ujedinjenja, pozdravljamo mi vsi ta zgodovinski korak v našem gibanju in naši borbi. Združeni, zjedanjeni bomo močni in naše pravice se nam več ne bodo jemale kar s smehom in zaničevanjem. Prihodnjič se pa zopet oglasimo. Profesionisti in delavci kurilnice II. Gor. kolodv.

Protest protivu izbora za bolesniški fond železničara u Području Sarajevske direkcije.

Otvoreno pismo gospodinu Ministru Saobraćaja.

Gospodine Ministre!

Na području sarajevske železničke Direkcije izvršeni su 13. septembra o. g. izbori skupštinara za bolesniški fond železničara na doizražaja prava volja članova fonda. Protivu izražaja prava volja članova fonda. Protivu načina, na koji su provedeni izbori, odnosno masu nekorektnosti, koje su vršene pri ovim izborima — buni se svest velikog broja članova fonda, kojej smo mi tumač ovim aktom. Drugog načina, da se na nekorektnosti prilikom ovih izbora žalimo, nemamo, jer pravilnik bolesničkog fonda nije predvidio, kako se ko i dali se protivu izbora u opšte mogu podnositi žalbe.

Da su izbori za bolesnički fond provedeni na način, koji se protivi propisima, na način, koji nije nigde svojstven, neka govore samo neka fakta kao primer:

1. Pravilnik bolesničkog fonda § 17. predviđa, da od objave izbora do dana, kad se izbori imaju vršiti, mora biti najmanje 30 dana. Naredjenje ovdašnje Direkcije za izbore na 13., objavljeno je megjutim tek 3. septembra, dok su glasovnice u mnogim službenim jedinicama podeljene članovima tek na dan, na nekoliko sati pre, kada su se imale predavati, tako, da mnogi članovi nisu mogli ni glasati. Najgrublje nepravilnosti vršene su međjutim sa samim izborima. Tako n. pr. članovi fonda u Zenici još na dan izbora niso imali glasovnica, i kada su pitali Direkciju u Sarajevu, šta je sa njihovim glasovnicama, zašto im nisu poslale i uručene, odgovor je glasio, da su Direkciji, kao da je glasanje izvršeno, već vraćene. Sličnih slučajeva, da članovi nisu primili glasovnica, već da je za njih neko drugi, nepozvani izvršio glasanje, bilo je u mnogo mesta, kod mnogih jedinica. U konjičkoj ložionici razdeljeno je n. pr. na 164 članova samo 30 glasovnica. Na sarajevskoj stanici pozvao je dežurni činovnik svoje podredjeno osoblje i naredio im, da pred njim izvrše glasanje. Tih slučajeva, da su starešine vršile pritisak na podredjeno im osoblje, da glasaju za ovu ili onu kandidatsku listu, bilo je na mnogo mesta. Radi kasno dostavljenih glasovnica, mnogi članovi na vreme nisu mogli izvršiti glasanje i predati glasovnice, a ima i znakovna, da mnoge glasovnice, za koje se sumnjalo, da ne sadrže — nekomе odgovarajuće kandidate — iz službenih jedinica nisu ni otpremljene izbornoj komisiji.

2. Propisi pravilnika i analogno tome objava o izborima odredjuju, da glasanje, na za to odredjenim glasovnicama ima da usledi pismeno mastilom. Šta se međjutim događalo? Veliki broj glasača, vršilo je, pod uticajem izvesne organizacije, glasanje štampanim glasovnicama sa kandidatskih lista. Usled toga su mnogi izbornici pometeni, pa su se pitali, ili postoje propisi, kojih se birati ima da drže ili ne postoje. Osim toga, time se tajnost glasanja nije čuvala i time je omogućeno, da se na slobodan izbor upliviše, što se izričito protivi propisima.

Iznoseći Vam samo ovo nekoliko primera između masu ostalih, grubo izvršenih nepravilnosti pri ovim izborima, mi očekujemo od Vas, gospodine Ministre, da ćete povodom

ovoga narediti izvide, u kome smo slučaju, ako nam se zagaranjuje, da radi toga nećemo biti preterirani, pripravn, pridoneti sva dokazala zloporaba, koje su vršene prilikom ovih izbora, zloporaba, koje kod osoblja moraju pobuditi uverenje, da službenici nisu dužni vršiti i pokoravati se zakonskim i službenim propisima. A oni su ovoga puta grubo povredjeni. Povredjeni su ne samo propisi već i svest velikog broja službenika, članova bolesničkog fonda, njihovo pravu, sa kojim su drugi, koji su na prvom mestu pozvani, da ga čuvaju — manipulirali. Oni, koji su trebali da služe primerom uzgoja, tu svoju dužnost nisu vršili, već su je u ovome, vrlo osetljivom slučaju grubo povredili. Ne poprave li se ove grube povrede i ne povuku li se na odgovornost činoci, ma ko oni bili, onda se kod nižeg osoblja mora stvoriti uverenje, da se svi službenici ne moraju držati propisa, i da su ovi izbori nekome trebali da posluže samo kao plašt za obsjenu; onda je za pravnu svest službenika, građana, ja takozvanu demokratiju bolje, da se izbori u buduće ne vrše.

Dostavljajući Vam ovu protestnu žalbu i očekujući, da nećete dozvoliti, da se u ustanovu izbora, ma za koje telo ili ustanovu oni bili zavede praksa, koja se protivi svakom zdravom pojmu demokratije i moleći Vas, da nas izvinete za ovaj naš otvoreni stav, kojim dajemo izraza negodovanju naših članova, kod kojih još ima malo građanske svesti — primite, gospodine Ministre, izraz našeg odličnog poštovanja.

Sarajevo, 27. septembra 1925.

Za upravu Saveza b. h. železničara: Sekretar: Predsjednik: Vaso Kurinović l. r. Majstorović l. r.

Kaj je z rezultatom volitev v bolniško blagajno?

Odrpito pismo g. direktorju dr. Borku! Dne 13. oktobra 1925 so se izvršile tudi v območju ljubljanske direkcije volitve v skupščino bolniške blagajne! Kljub temu, da je od takrat preteklo že nad en mesec ter so prinesli že dnevni časopisi (»Jutro«), »Glasnik žel. činovnika« in »Jugoslovanski železničar« rezultate o teh volitvah, direkcija do sedaj še ni izdala oficialnega rezultata.

Vprašamo, na kak način je prišlo do rezultatov dnevno časopisje?

Vprašamo, zakaj se razglasitev zavlačuje?

Vprašamo, zakaj so bili klicani na direkcijske zastopniki raznih organizacij, katerim se je baje obljubljevalo, da dobe svoje zastopnike med imenovanimi člani?

Vprašamo, zakaj se ne skliče skupščina, da se izvoli legalen upravni odbor?

Ali naj smatramo vse to za namerno ignoriranje nas volilcev?

Volilci liste združenih žel. organizacij.

Premikalno osobje k novi pragmatiki.

(Priobčevali bomo sukcesivno članke o tem projektu, na katerem stališču pa stoji organizacija, je razvidno iz članka »Seksije vlakospremnega osobja«.) Nova službena pragmatika (projekt) predvideva za kretniško in premikalno osobje zopet 30 letno službo in uvrstitev v neeksekutivo.

Ker raznim direktorjem in dr. Kavčiču ter gospodom okoli rečne plovitbe ni poznan položaj železničarjev ter sploh ne poznajo kategorij, ki obstojajo na železnici, podamo tu v kratkem neko statistiko.

1. Kakor je vsem znano, uživa najmanj premikalnega osobja polno pokojnino, pač pa je največ odstotkov nezdod med tem osobjem.

Na razpolago nam je statistika za Anglaško.

Table with 3 columns: Stevilo, Po nezdodi umrlih ranjenih, and 1 na 1 na. Rows include Pomožni delavci, Kurjači, Strojvodje, Sprevedniki, Progovno osobje, Zavirači in kretniško osobje, Premikači.

Torej pri premikalnem osobju pride vsled nezdode ponosrečenih že na 425 ljudi en mrtev in že na 15 premikačev en ranjen, in sicer to v enem letu.

Ako to preračunamo v odstotke, pride na 1000 premikačev 2.35 smrtnih in 66.7 drugih nezdod v letu.

Internacionalni urad dela je izdal glede premikalnega osobja z ozirom na nezdode naslednjo statistiko:

Table with 2 columns: Land (Nemčiji, Angliji, Švici, Holandski) and Deaths (2.58, 2.35, 1.32, 1.09).

Nadalje pove statistika še naslednje: Od 100 železniških nezdod odpade na ne-

zgone pri pripenjanju in odklopljanju voz leta 1893 15.9 smrtnih in 35.5 lažjih, leta 1914 pa 6.3 smrtnih in 12.9 lažjih nezdod.

Pri teh statistikah pa so vzete med nezdode le one, katere so imele za seboj najmanj 14 dnevno nesposobnost.

Za danes le to in kljub temu je sedem gospodov v Beogradu odločilo, da premikalno in kretniško osobje ni izpostavljeno velikim nevarnostim in da sploh ne spada v eksekutivo.

Ako gospodje v Beogradu nimajo na razpolago evidencе o razmerah v Nemčiji, Angliji, Ameriki, Švici, Češki in drugod, jim drage volje postrežemo z njimi, da bodo drugič lahko kaj bolj pametnega skuhal, ne pa se smešili pred celim svetom, a obenem jemali železničarjem še zadnje pravice.

O pragmatiki bomo prihodnjič obširneje spregovorili in sicer z ozirom na splošnost. Star premikač.

Seksija kretniškega in premikalnega osobja.

V soboto, dne 17. oktobra se je vršil sestanek gori navedenega osobja z naslednjim dnevnim redom:

- 1. Poročilo o intervenciji v Beogradu. 2. Volitve delegatov za kongres. 3. Službene razmere in intervencija pri direkiji.

K prvi točki je poročal s. Kodelja — poročilo glej pod naslovom: »Naše intervencije v Beogradu.«

Kot delegati za kongres so izvoljeni za cbe ljubljanski seksiji ss. Kodelja, Glavan in Brus.

Pri tretji točki se je razpravljalo radi odvzetja enega moža pri premikalnih skupinah ter odklanja osobje vsako odgovornost za nezdode, ki bi vsled pomankanja osobja pri premikalnih skupinah nastale.

Nadalje o reduciranju enega blokavnika v stopu III., Ljubljana, gl. kol. in kretnika na severni rampi ter še več manj važnih stvari. Izvolila se je posebna deputacija.

Kretnike in premikače iz zunanjih krajev opozarjamo, da vse nedostatke točno javljajo svojim odsekom pri centrali, da se zamore vsakikrat pravočasno intervenirati. Skleniti moramo med seboj čim tesneje veze, da bomo mogli odbiti nadaljne napade na naše kategorije ter si zasigurati pošteno eksistenco.

RAZNO.

IZ UREDNIŠTVA.

Našega urednika toži g. Škerjanc iz Zaloga. To je menda prva tiskovna tožba v Sloveniji, kar imamo nov tiskovni zakon, in značilno je, kdo se ga je prvi poslužil proti nam. Gre za dopis iz Zaloga, kjer je naš poročevalec zapisal, žal, med drugim tudi osebnе žaljivke. Pri obilici dela je urednik dopis prezrl in je tako prišel v list nepopavljen in sedaj vsled tega — pred sodišče. Mi smo proti žaljivkam v dopisih in časopisih. S tem se ne doseže ničesar, tako se borba ne vodi. Zato opozarjamo dopisnike in podružnice, da pazijo v svojih dopisih, da ne dajo potem povoda nasprotnikom k škodoželjnemu (in pri tem seve mršavemu) veselju, da se poslužijo paragrafov novega tiskovnega zakona. Vse, kar pišete naj bo stvarno, podprto z dokazi in pričami — in potem boste videli, kakšne uspehe bodo imeli taki dopisi.

Pragersko. Z ozirom na govorce, katere že od časa stavke leta 1920 zahrbtno širijo različne osebe med železničarji v tukajšnji postaji glede nekega denarja, da bi ga bili takratni zaupniki od kateresibodi strani sprejeli in obdržali, izjavljam, kakor sem že javno na shodu naglašal, da dam vsakemu, kdor dokaže najmanjšo stvar, za vsako krono sto povrh. Tako se bo trud v tem smislu vsakemu izplačal. Vsi računi s prilogami so bili vedno pregledani in so še sedaj vsakemu na razpolago. — Opozarjam pa vse, da enkrat za vselej prenehajo z obrekovanjem, kakor: žepe si flikajo in cigare kadijo, ker tako govorjenje, kakor se je izrazil gosp. Žigert, skladiščnik, na sestanku dne 4. t. m., češ: vi že veste, kam je prišel denar, je vredno navadnih pobalinov, ki se skrivajo za plotove, kar bi ed gosp. Žigerta ne bil pričakoval. Zato ga pozivljam, če je resnicoljuben, za kar sem ga smatral, da se jasneje izrazi, ali pa se posluži zgorajšnje moje

ponudbe (100 proti 1). Izjavljam ponovno, da bom brez izjeme neizprosno proti vsakemu nastopil sodnijskim potom, kakor se je to že zgodilo in naj vsakemu služi to za opozorilo. — Pragersko, dne 10. okt. 1925. — Bračić Štefan, kretnik.

Videm-Krško. Dne 20. septembra se je vršil v Vidmu-Krškem železniški sestanek. Poročal je referent centrale o položaju železničarjev in o volitvah v bolniško blagajno, kar so navzoči vzeli na znanje. Posebno so sodrugi razveseljivo vzeli na znanje, da so volitve v bolniško blagajno za nas uspešno izpadle. Ta uspeh nam zajame, da ne bodo več take razmere kot dosedaj. Bolni člani morajo naravnost gladovati, ker šele po 5—6 mesecih dobivajo njim pripadno bolnino, niti skladišče živil ne mara prodajati bolnikom živila, češ, da ne ve, kdaj jim bo bolnina izplačana. Torej nezaupanje na vseh koncih in krajih. Nadalje se dogaja, da člani bolniške blagajne dobijo različne podpore, n. pr. dojljno podporo šele po 7 meseci! Pač se pa razumejo gotovi faktorji od že itak lačnih delavcev zahtevati prispevke za nek francoski spomenik v Beogradu. Oglasil se je k besedi nek sodrug, kateri je poročal, da se je vpeljal običaj prečitanja in razlaganja direkcijskih okrožnic in odredb progovnim delavcem med njihovimi opoldanskimi odmori, kar gotovo ni na mestu in naj se to opusti, ker takih gromovitih odredb direkije, so že vsi delavci siti do grla. Nadalje se je določilo, da se podružnica Rajhenburg premesti v Videm-Krško. Izvoljen je bil odbor in se tem potom vsi sodrugi obveščajo, da se bodo nadalje vse podružnične zadeve Železničarske strokovne organizacije reševale pri sedanjih podružnicah v Vidmu-Krškem. — Sodrugi! Krepko na delo!

Podpore in posmrtnine »Železničarske strokovne in pravovarstvene organizacije«. Od 15. avgusta pa do 15. oktobra 1925 so se dale podpore in posmrtnine: Jakob Podlipec, Zelena jama-Moste, podpora 300 Din; Anton Mauer, Ig pri Ljubljani, podpora 250 Din; Davorin Kamnikar, Radeče pri Zidanem mostu, podpora 250 Din; vdova po pokojnem Snoj Ivanu, Semberje, Zalag 300 Din; po umrlem s. Lešnik in umrli soprogi, delavnica Maribor, posmrtnina 1000 Din; skupaj 2100 Din, v štev. 19. izkazano 16.900 Din. Vsega skupaj 19.000 Din. — Opomba. Nekaterim proslcem se je morala prošnja za podporo odkloniti, ker še niso bili vsaj eno leto, kakor to določajo pravila, nepretrgano člani. Na to opozarjamo naše sodruge in podružnice, da ne bo nerazumevanja. Tiskovni sklad. Daroval je s. Hirsch 8 Din.

Ljudska univerza.

- 1. zvezek: Karl Ozwald: O potrebi socialno-etične orientacije. 2. zvezek: Alojzija Stebi: Zaščita za nemarjene dece in mladine. 3. zvezek: Dr. Alma Sodnik: O vzgoji deklet. 4. zvezek: F. S. Finžgar: O lepi knjigi. 5. zvezek: Dr. Rado Kušej: Cerkev v luči prava in etike. 6. zvezek: Dr. Metod Dolenc: Kaj hoče moderno kazensko pravo. 7. zvezek: Jos. Wester: O naši srednji šoli. 8. zvezek: Ing. Jaroslav Foerster: O strokovnem šolstvu. Zvezki se dobe v knjigarnah ali se pa pismeno naročajo pri Zadružni knjigarni, r. z. z. o. z., v Ljubljani, poštni predal 91.

Poziv ljubljanskim članom.

V dne 24. in 25. oktobra 1925 bo zboroval v Ljubljani kongres ujedinjenih železničarjev. Obračamo se tem potom na vse naše člane v Ljubljani s prošnje, da nam pomagajo pri preskrbi stanovanj za delegate.

Kdor bi bil pripravljen sprejeti v soboto dne 24. oktobra 1925 kakega sodruga delegata na stanovanje, naj takoj sporoči to, ako le mogoče osebo v tajništvu podpisane organizacije in sicer najkasneje do 22. oktobra 1925.

Dolžnost vseh zavednih članov je, da vsak po svojih močeh pripomore, da se bo kongres v redu izvršil.

Centralni odbor žel. strok. in prav. organizacije.

Dolžnost slehernega službe prostega razredno zavednega železničarja je, da se v nedeljo, 25. oktobra udeleži kongresa!